

Калініченко Олена Олександрівна
викладач
Житомирський державний
університет ім. Івана Франка
Україна, м. Житомир

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Control system social sphere of Ukraine is analyzed the article. Certainly factor sand problematic of basic parameters of social sphere. Rapt attention is on the basic criteria of efficiency of control system by a social sphere, as on states oat regional level.

Структура і зміст системи управління соціальної сфери визначаються соціальними потребами, напрямками науково-технічного розвитку, розвиненістю ринкової інфраструктури держави. Розвиток соціальної сфери є передумовою інноваційного розвитку науково-технічного і виробничого комплексу України та її регіонів. Система управління соціальної сфери, її методологія та практика повинні бути спрямовані на досягнення стратегічної мети — прискорення науково-технічного розвитку і підвищення ефективності функціонування виробничого комплексу держави.

У сучасний період умови і фактори розвитку справляють винятково значний вплив на всі сторони життя суспільства. Диверсифікація форм власності призвела до різкого скорочення державного сектора в економіці, створення значної кількості підприємств різних організаційно-правових форм і, як наслідок, до ослаблення державного та регіонального регулювання і управління соціально-економічним і науково-технічним розвитком [1, с. 152-153]. Сучасні програми переходу до ринку, численні декларації, законодавчі та нормативні акти, як правило, містять слабкі розділи з регіональної політики і не передбачають будь-якої стрункої системи заходів в галузі науково-технічного розвитку. Недовраховання регіональних аспектів суспільних відносин уже призвело до різкого загострення протиріч у регіонах, падіння обсягів виробництва.

Концепція розвитку визначається насамперед соціальними потребами, напрямками науково-технічного розвитку, розвиненістю ринкової інфраструктури регіону. Вона, як правило, містить наступні програми: маркетинг соціальних потреб, розвиток науки і наукових досліджень, підготовка кадрів і освіта, використання природних ресурсів і природоохоронні заходи, науково-технічний прогрес в основних галузях промисловості і сільського господарства, розвиток виробничої інфраструктури, розвиток ринкової інфраструктури, розвиток підприємництва, регіональне управління і стимулювання науково-технічного розвитку області. Все вищевикладене дозволить повніше використати природний, виробничий, науково-технічний, кадровий потенціал регіону, допоможе вийти із кризового становища, що створилося, за рахунок максимального використання природних ресурсів.

В умовах інтеграційних процесів головним завданням є мобілізація зусиль усіх гілок влади на забезпечення продуктивного використання, збереження та відновлення матеріально-сировинного, демографічного, трудового, виробничого, рекреаційного та інших потенціалів кожного територіального утворення країни. Цьому повинні сприяти активна інноваційно-інвестиційна діяльність господарських структур, раціональна територіальна організація продуктивних сил країни, визначення пріоритетів соціально-економічного розвитку регіонів [3].

Найбільш важливими напрямками розвитку соціальної сфери є наступні: реальні доходи та витрати; колективні, громадські та особисті послуги; торгівля та ресторанне господарство; житлово-комунальне господарство; транспортне обслуговування населення; освіта; охорона здоров'я; культура; туризм, рекреаційна діяльність [4].

Стратегічною метою соціального розвитку і підвищення добробуту населення є поступове збільшення реальних доходів населення на основі зменшення надмірної їх диференціації між різними категоріями населення та належного соціального забезпечення [5]. Держава має такі шанси та переваги для зростання рівня життя населення і подолання бідності в найближчій перспективі: поступове зростання середнього рівня і темпів доходів населення, покращення співвідношення між середньою заробітною платою та прожитковим мінімумом; високий професійно-освітній рівень працюючого населення і велика частка зайнятих у наукомісткій сфері виробництва; наявність потужного промислового комплексу з галузями, що забезпечують високі темпи зростання доходів населення; значний економічний потенціал адміністративного центру, що дає змогу залучити додаткові інвестиції в економіку, сприяючи розвитку соціальної сфери [5].

Обмеження і загрози при цьому наступні: нестача зовнішніх та внутрішніх інвестицій для інтенсивного розвитку галузей спеціалізації регіону; недосконалість галузевої структури економіки, внаслідок чого поширюється структурне безробіття, неповна зайнятість населення, що знижує рівень доходів населення; значні міжгалузеві і територіальні диспропорції в оплаті праці; неефективне використання людського капіталу, що обмежує можливості підвищення реальних доходів населення; тінізація економіки.

Однією з істотних причин неефективності системи управління соціальною сферою є відсутність залучення значної маси кваліфікованого кадрового потенціалу в економічну, політичну і соціальну діяльність, яка проектується на всю соціальну дійсність. Ефективність системи управління соціальною сферою розглядається як результат складної взаємодії різних факторів, серед яких домінують людські соціальні фактори. З цієї точки зору ефективність влади повинна оцінюватись за ступенем захищеності збалансованих інтересів суспільства і держави. Роботу державного апарату можна визнати дійсно ефективною лише в тому випадку, якщо він успішно вирішує проблему оптимального захисту суспільства, соціальних груп і кожної людини.

Саме тому, можна спробувати виділити наступні критерії ефективності системи управління соціальною сферою, як на державному так і на регіональному рівні:

- ступінь відповідності напрямів, змісту і результатів діяльності управлінських структур і працівників тим її параметрам, що визначені функціями і статусом управлінського працівника;

- законність рішень і дій відповідних управлінських структур і працівників, оскільки дотримання правових та інших встановлених норм є елементарною передумовою ефективності управління;
- реальність впливу управлінської діяльності на стан і розвиток об'єктів управління, оскільки будь-які управлінські рішення і дії втрачають усякий сенс, якщо вони не спрямовані на об'єкти управління і, у кінцевому результаті, не забезпечать їх реального функціонування й розвитку;
- глибина врахування і вираження в управлінських рішеннях і діях докорінних і комплексних потреб, інтересів і цілей людей;
- характер і обсяг взаємозв'язків із трудовими колективами, широким колом людей, демократизм діяльності, що за будь-яких витрат завжди підвищує її обґрунтованість і результативність;
- авторитетність рішень і дій управлінських структур і працівників;
- правдивість і доцільність управлінської інформації, яка доводиться до суспільства управлінськими структурами і працівниками.

Отже, можна зробити сумний, але досить чесний, адекватний ситуації, висновок – система управління соціальною сферою в сучасній Україні є зразком невисокої ефективності. Саме тому пошук і реалізація найважливіших шляхів підвищення ефективності державного управління соціальною сферою – необхідна об'єктивна передумова недопущення кризи влади й управління та її подолання, життєво важливі не тільки для подальшого розвитку, а навіть для збереження української державності.

Список використаних джерел:

1. Геєць В.М. Суспільство, держава економіка: феноменологія взаємодії та розвитку / В.М. Геєць. – К.: НАН України, Інститут економіки та прогнозування, НАН України. – 2009. – 864 с.
2. Геєць В.М. Ліберально-демократичні засади: курс на модернізацію України / В.М. Геєць //Економіка України. – 2010. – №3. – С. 4-20.
3. Куценко В.І. Соціальна безпека в контексті сталого розвитку / В.І. Куценко, В.П. Удовиченко. – Чернігів: Видавець Лозовий В.М., 2011. – 656 с.
4. Куценко В.І. Соціальна сфера: реальність і контури майбутнього (питання теорії і практики): [монографія] / В.І. Куценко; за наук. ред. д.е.н., проф., чл.-кор. НАН України. Б.М. Данилишина.; РВПС України НАН України. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2008. – 818 с.
5. Соціогуманітарний простір і розвиток продуктивних сил України: методологічні аспекти визначення взаємодії: [монографія] / наук. ред. М.А. Хвесик; НАН України, Рада по вивченню продуктивних сил України. – К., 2009 92 с.